

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til Udenrigsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Op-hold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

10) Første behandling af lovforslag nr. L 110: Forslag til lov om ændring af lov om retsafgifter og retsplejeloven. (Nedsættelse og omlægning af retsafgifterne i civile retssager).

Af justitsministeren (Lene Espersen).
(Fremsat 17/11 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Gudrun Laub (V):

Da Venstres ordfører, hr. Freddy Dam, ikke kan være til stede, skal jeg fremføre følgende:

Borgernes udgifter til retsafgifter blev fordoblet af den tidligere SR-regering i december 1999, og dermed blev det vanskeligere for borgere og virksomheder at gå til domstolene og få fastslået, hvad der var ret og vrang i en privat konflikt. I nogle tilfælde forhindrede retsafgifternes størrelse ganske enkelt, at borgerne kunne få deres ret, men SR-regeringen manglede penge på finansloven og gav skatteskruen endnu et nøk, og i virkeligheden er det ret tankevækkende, at man på den måde valgte at forringe borgernes retssikkerhed med et snuptag blot for at få budgetenderne til at nå sammen.

Kl. 20.50

Det er derfor så meget mere tilfredsstillende at konstatere, at det gennem finanslovforhandlingerne er lykkedes VK-regeringen at indgå en aftale med Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne om en væsentlig nedsættelse af retsafgifterne og en hensigtsmæssig omlægning, som både sparer borgerne for omkostninger og letter deres likviditet med virkning allerede fra den 1. januar 2005.

Sager under 50.000 kr. kostede før lovforslaget op til 1.660 kr. i afgift. De kommer nu til at koste 500 kr. Sager over 50.000 kr. koster efter

den uændrede takst, men der fastsættes et absolut maksimum på 150.000 kr. Hvis sagen drejer sig om prøvelse af en offentlig myndigheds afgørelse, bliver der fremover et absolut maksimum på kun 4.000 kr. Især dette sidste vækker udelst tilfredshed hos Venstre.

Det er en god ting, at det under ingen omstændigheder er store offentlige afgifter, der er til hinder for, at borgerne kan søge deres ret gennemført over for offentlige myndigheder, der i forvejen ofte er frygtindgydende modparter i den enkelte borgers øjne.

Den afgift, der så skal betales, skulle førhen betales med fem sjettedele ved sagens anlæg og med en sjettedel, når sagen blev berammet til domsforhandling. Fremover betales halvdelen ved sagsanlæg og den resterende halvdel, når sagen berammes, dog tidligst 3 måneder før domsforhandlingen.

Det betyder i de store sager selvsagt noget for borgernes likviditet, men er også en besparelse i de tilfælde, hvor sagen opgives eller forliges efter en grundig forberedelse fra domstolen. Afgiften på ankesager til landsretterne er den samme som for byretten, dog sådan at den nugældende grundafgift på 750 kr. fastholdes. Ved anke til Højesteret skal afgiften som hidtil være 50 pct. højere end afgiften i første instans, så maksimum bliver her 225.000 kr. med et uændret grundgebyr på 1.500 kr.

Selv om vi i Venstre gerne havde set en mere markant nedsættelse af retsafgifterne, er vi dog af den opfattelse, at regeringen med dette lovforslag har taget et godt skridt i den rigtige retning, og derfor støtter vi naturligvis forslaget.

Formanden:

Tak til fru Gudrun Laub. Så er det hr. Morten Bødskov som ordfører.

Morten Bødskov (S):

Gennem længere tid har vi drøftet spørgsmålet om retsafgifternes størrelse. Lovforslaget her er en udløber af disse drøftelser og er stort set identisk med de anbefalinger, SR-regeringen bad Retsplejerådet komme med til en reform af den civile retspleje.

I Socialdemokratiet støtter vi lovforslaget. Vi mener, at retsafgifterne skal sænkes. Spørgsmålet om retsafgifter vedrører jo grundlæggende principper i vores demokrati og særlig spørgsmålet om borgernes retssikkerhed.

I dag er der alt for mange eksempler, hvor almindelige mennesker populært sagt kommer i

klemme i systemet, og ikke sjældent findes eksemplerne i det offentlige system. Vi kender alle historierne om den berømte lille mands kamp mod systemet, og desværre er situationen den, at der er for mange eksempler, hvor den lille mand ikke sejrer som i historien.

Den måde, vi i dag har valgt at indrette vores civile retspleje på, kan konflikte med grundlæggende retsprincipper, herunder vores ret til at afprøve en sag ved domstolene.

For Socialdemokratiet er det et altafgørende princip, at domstolene er tilgængelige for alle, og at vi derfor alle har retten til at få afprøvet en sags retfærdighed, at sagen får en forsvarlig behandling og løses inden for en rimelig tid, og at omkostningerne ved at føre en sag for domstolene er acceptable.

Lovforslaget ligger i forlængelse af de principper. Retsafgifterne i mindre sager lettes, der fastsættes et loft over den samlede retsafgift, og der foreslås et nyt maksimum for retsafgifter i sager, hvor eksempelvis en borger ønsker at føre en sag ved domstolene mod en offentlig myndighed.

I Socialdemokratiet mener vi populært sagt, at det skal være billigt, hurtigt og nemt for os som borgere at føre en sag mod eksempelvis vores hjemkommune. Hvis man som borger eksempelvis vil føre en sag mod sin kommune, der pludselig og uden nærmere begrundelse fjerner ens hjemmepleje, ja, så skal man ikke mødes af tårnhøje retsafgifter, som i praksis gør det umuligt at føre sagen til ende og dermed umuligt at få afprøvet retfærdigheden af den kommunale afgørelse. Det er selvfølgelig helt urimeligt.

Kl. 20.55

Vi mener dog, det er værd at være opmærksom på, at retsafgifter selvfølgelig tjener et formål. Det at have retsafgifter eller gebyrer af en vis størrelse er en beskyttelse mod helt urimelige sagsanlæg og beskytter også mod en oppustning af selve sagen. Dertil kommer, at størrelsen af en retsafgift selvfølgelig også kan begrænse urimelige sager og motivere til, kan vi håbe, at sagerne enten løses i fælles forståelse eller et andet sted. Problemet ved det retssystem, vi har valgt i dag, er bare, at det andet sted ikke findes.

Og derfor igen og som ved tidligere debatter om det her spørgsmål om retsafgifter vil Socialdemokratiet endnu en gang opfordre regeringen til at igangsætte arbejdet med en egentlig domstolsreform og i den forbindelse selvfølgelig også inddrage spørgsmålet om en småsagsproces og en egentlig småsagsdomstol.

Det heldige i det her tilfælde er, at der ikke er behov for at nedsætte nye store kommissioner, der er ikke engang behov for at tænke nye tanker. Reformerne er udtænkt, men desværre er de sat på standby i Justitsministeriet lige i øjeblikket.

En reform af domstolene indeholdende en småsagsdomstol ville kunne lette sagsbehandlingen ved domstolene og dermed bringe vores retssystem yderligere i retning af det princip, som bør være gældende i et moderne demokrati, nemlig at domstolene skal være tilgængelige for alle, at ens sag får en forsvarlig behandling og derfor løses inden for rimelig tid.

Men som sagt: Socialdemokratiet finder, at lovforslaget er ganske godt, og vi kan støtte det.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Arnold (RV):

Med fare for at blive beskyldt for at være nederdrægtig vil jeg blot sige til hr. Morten Bødskov: Det ville jo have klædt Socialdemokratiet, om de, ligesom Det Radikale Venstre gjorde, sidste gang vi diskuterede denne her sag, indrømmede, at man havde været med til at hæve retsafgifterne i den tidligere regerings tid, men var blevet betænkelige ved den højde, retsafgifterne havde fået, og derfor nu var glade for, at man kunne bringe sagen i orden igen. Er det ikke rigtigt, at det er sådan, det hænger sammen?

(Kort bemærkning).

Morten Bødskov (S):

Det er der ikke nogen grund til at skjule. Det har været en tilbagevendende debat, hver gang vi har haft det her forslag.

Det er jo klart, at vi hævdede retsafgiften af nogle finanspolitiske årsager. Der skulle bruges penge til nogle tiltag, som andre mente skulle føres igennem, og det er helt klart, at det har haft, tror jeg, nogle uhensigtsmæssige effekter, som jo er blevet kritiseret af Retsplejerådet, og som vi selvfølgelig har taget til os. Og det er selvfølgelig også en af grundene til, at vi støtter det her forslag.

Formanden:

Tak til hr. Morten Bødskov. Så er det hr. Jesper Langballe som ordfører.

Jesper Langballe (DF):

Da Dansk Folkepartis retsordfører, hr. Per Dalggaard, ikke kan være til stede, skal jeg her fremlægge det, han ville have sagt.

Den her foreslåede ændring af retsafgifterne er, som det jo allerede er nævnt, et led i aftalen mellem regeringen og Dansk Folkeparti og Kristendemokraterne. Det er glædeligt for Dansk Folkeparti, at vores bestræbelser ved finanslovsforhandlingerne for at få retsafgifterne nedsat er lykkedes.

Retsafgiften for – og jeg beklager, at der bliver nogle gentagelser – små sager under 50.000 kr. vil fremover kun blive på 500 kr. Det vil uden tvivl styrke retsfølelsen, idet en afgift nu ikke mere er en hindring for at få en sag for retten.

For sager, hvor en borger eller en virksomhed vil indbringe en offentlig myndighed for retten, foreslås yderligere en særlig lav afgift. Der fastsættes også et maksimum for, hvor stor retsafgiften kan blive, nemlig på 150.000 kr. ved første instans.

Endvidere vil det blive sådan, at der kun skal betales halvdelen af retsafgiften ved sagens anlæg og resten ved berømmelse. Dette vil indebære, at såfremt sagen afgøres før domsforhandling, er der også her reelt sparet penge for sagens parter.

Alt i alt gode tiltag, som Dansk Folkeparti kan tilslutte sig.

Formanden:

Tak til hr. Jesper Langballe. Så er det vist hr. Villy Søvnald som ordfører.

Villy Søvnald (SF):

Da SF's ordfører på retsområdet, fru Anne Bastrup, ikke kan være til stede, skal jeg på SF's vegne fremføre:

Med forslaget nedsættes retsafgifterne for sager og mindre krav. Det har længe været SF's ønske, så vi støtter dette forslag varmt.

Loftet over retsafgifternes størrelse i store sager er på tilsvarende måde en god idé.

Kl. 21.00

Endelig er det vigtigt, at der nu gennemføres et særlig lavt maksimum for retsafgiften, når en borger ønsker at indbringe en afgørelse fra en offentlig myndighed for domstolene. Det er helt afgørende for en retsstat, at der er en reel mulighed for at kunne bruge domstolene til at afgøre tvister.

Derfor støtter SF forslaget. Vi er enige med bl.a. Advokatrådet i, at det ikke er vidtrækkende nok, men når regeringen skal have lidt ros, så får de det her fra SF.

Formanden:

Tak til hr. Villy Søvnald. Så er det fru Elisabeth Arnold som ordfører.

Elisabeth Arnold (RV):

Det her lovforslag er ventet, ikke med spænding, for vi har stort set vidst, hvad det kom til at handle om. Der blev allerede tidligere på året konstateret et flertal i Folketinget for at få nedsat retsafgifterne, og Det Radikale Venstre gjorde ved den lejlighed afbigt for, at vi tidligere har været med til at hæve afgifterne. Vi har været klar over, at de er kommet for højt op, så vi vil godt være med til at nedsætte dem igen.

Derfor støtter vi naturligvis også det her forslag fra justitsministeren, og det er ikke noget problem for os, at det er en finanslovaftale indgået mellem Dansk Folkeparti, regeringen og Kristendemokraterne. Det er helt i orden, at vi er mange om at deles om at tage æren for det her forslag. Det gør ikke spor.

Vi har ikke ret mange problemer med forslaget. Det eneste, vi måske gerne vil rejse diskussion om i forbindelse med lovforslagets behandling i udvalget, er fordelingen af retsafgifter mellem vinder og taber i retssager. Der kan være nogle forskellige diskussioner, som måske skal løftes i den anledning, og det kan vi måske få tid til, når vi så i øvrigt er enige om alle de andre ting. Så Det Radikale Venstre støtter forslaget.

Formanden:

Tak til fru Elisabeth Arnold. Så er det fru Line Barfod som ordfører.

Line Barfod (EL):

Jeg synes, der er god grund til at glædes over, at det nu lykkes at få nedsat skatten på retfærdighed, som det har fået navnet i offentligheden. Vi kan selvfølgelig ærgre os meget over, at det ikke lykkedes tidligere. Det kunne jo være sket, hvis regeringen havde fulgt de forslag, Enhedslisten har fremsat. Så kunne vi have fået det til at træde i kraft endnu tidligere, men bedre sent end aldrig, må man sige. Så vi er meget glade for, at det nu kommer et godt stykke ad vejen i forhold til det, som vi har foreslået.

Fra Enhedslistens side havde vi gerne set, at man helt afskaffede retsafgiften og gik over til gebyr, som Advokatrådet også er inde på i deres høringsvar. Vi mener, det er et problem, at man bruger retsafgiften for at hive penge ind til statskassen, fordi det jo, som vi så for nogle år siden, kan føre til, at man hæver den, når man skal bru-

ge penge til andre ting. Vi synes, det ville være godt at have et gebyr i stedet og kun se på gebyrer i forbindelse med det formål, der er med retssager, og at der skal være nem adgang til at føre retssag. Omvendt skal man ikke kunne anlægge retssag hver anden dag bare sådan for sin fornøjelses skyld.

I et demokratisk samfund er det helt afgørende, at der er adgang til retfærdighed, og at der er adgang til retfærdighed for alle borgere. Det har de høje retsafgifter desværre forhindret for nogle. Vi har set eksempler på sager, hvor folk har måttet opgive at føre deres sag, fordi de simpelt hen ikke har været i stand til at betale de alt, alt for høje retsafgifter. Nu kommer vi et stort skridt ad vejen med den nedsættelse, der sker her, og så må vi håbe, at vi senere kan komme det sidste stykke ad vejen.

Vi håber også, at vi kan kigge på andre områder, hvor der er brug for udvidet adgang til retfærdighed bl.a. ved at sætte flere ressourcer af til retshjælp og ved at sikre en bedre adgang til fri proces.

Især vil jeg sige om den nedsættelse, der nu sker, af retsafgifterne, at vi er meget glade for, at man specielt tager sager mod offentlige myndigheder ud og sætter en maks.-grænse på 2.000-4.000 kr. Vi havde selvfølgelig helst set, at man helt holdt den nede på de 500 kr., for 2.000 eller 4.000 kr. kan også være mange penge, hvis man er på pension eller på en anden form for overførselsindkomst og af en eller anden grund ikke kan få fri proces, f.eks. fordi ens ægtefælle tjener for mange penge. Men vi synes, at det er et stort skridt videre.

Så har vi en række spørgsmål, vi vil rejse undervejs i udvalgsarbejdet, bl.a. det, fru Elisabeth Arnold kom ind på, men også spørgsmålet om, hvordan retsafgiften beregnes ved de sager, hvor der ikke er nedlagt påstand om et økonomisk beløb, men hvor der f.eks. er tale om en erkendelsessag. Vi mener, det er væsentligt at få afklaret, hvordan det skal beregnes der.

Men det tager vi under udvalgsarbejdet, så alt i alt er vi meget glade for, at det er lykkedes at komme så stort et skridt videre.

Formanden:

Tak til fru Line Barfod. Så er det hr. Jann Sjursen som ordfører.

Jann Sjursen (KD):

Jeg skal så give mit bidrag til jubelkoret her i dag i forbindelse med førstebehandlingen af lovforslag nr. L 110. Vi er selvfølgelig også overordentlig glade for, at det er lykkedes at komme igennem med et længe næret ønske også fra Kristen-demokraterne om, at vi får nedsat retsafgifterne.

Vi har i flere omgange i forbindelse med forhandlingen om finansloven i de seneste år stillet et forslag herom, fordi vi syntes, at det gik lige vel hårdt for sig, da SR-regeringen i sin tid hævdede retsafgifterne. Så meget desto mere glæder vi os over, at det lykkedes i forbindelse med den finanslovaftale, som Kristendemokraterne og Dansk Folkeparti indgik med regeringen, at få sat punktum for det og dermed også sikret, at vi endelig fik gjort noget ved den sag, som så i øvrigt har haft bred opbakning fra partierne i Folketinget, vil jeg sige, også i forbindelse med behandlingen af tidligere beslutningsforslag.

Jeg skal ikke på nuværende tidspunkt fortsætte lovprisningen eller for den sags skyld forsøge at gennemgå konsekvenserne af det her lovforslag. Vi giver det selvfølgelig vores fulde tilslutning, ikke kun fordi vi er aftalepartier i denne her sammenhæng, men også fordi det har været en mærkesag for Kristendemokraterne i forbindelse med de seneste års finanslovfor-handlinger.

Justitsministeren (Lene Espersen):

Jeg vil også gerne takke alle Folketingets partier for den varme støtte til det her forslag. Jeg skal ikke lægge skjul på, at det er en rigtig god dag i dag, vi behandler det her lovforslag. Det har for både mit parti, Det Konservative Folkeparti, og for det andet regeringsparti, Venstre, igennem mange år været en mærkesag, at vi skulle få lettet adgangen til domstolene, og det sker med den nedsættelse og den omlægning af retsafgifterne, som vi behandler i Folketingssalen i dag.

Indimellem, når festtalerne skal holdes, er der jo nogle, der har sagt, at retsafgifter på en eller anden måde er udtryk for skat på retfærdighed. Om man skal gå så vidt, må være op til den enkelte selv at vurdere, men der er ingen tvivl om, at der har været behov for en ganske grundig omlægning og nedsættelse af de retsafgifter, som har været gældende indtil videre.

Som andre også har været inde på, bygger det her på Retsplejerådets betænkning om reform af den civile retspleje i hovedtrækkene. Det, jeg blot synes er vigtigt at få fremhævet, er, at nogle af de hovedprincipper, som jeg tror alle her i

Folketinget er enige om bør gælde, når det angår noget så centralt som afgift på at få adgang til domstolene, har vi så forsøgt at få knæsat i det her lovforslag.

Det drejer sig jo bl.a. om, at retsafgiften sænkes i sager om mindre krav, således at i sager under 50.000 kr. bliver der nu en afgift i dag på 500 kr. og ikke en varierende afgift, som det tidligere har været tilfældet. Som andre også har været inde på, kommer der også et maksimum nu, så i de meget store sager, der nogle gange kører, og som er principielle og vedrører store beløb, er der også en maksimumsgrænse for, hvad staten kan kræve i afgift.

Så vil jeg også gerne fremhæve, at noget af det, jeg tror der kan have meget stor betydning, når lovforslaget træder i kraft, bliver de sager om prøvelse af myndighedsudøvelse, hvor der nu fastsættes en maksimumsgrænse. Det er ikke rigtigt i et samfund som det danske med alle de gode ting, som velfærdssamfundet medvirker til, at der er situationer, hvor borgere ikke føler, at myndighederne har truffet den rigtige beslutning, og hvor de måske tidligere har afholdt sig fra at anlægge sag mod det offentlige for at få en erstatning, fordi de simpelt hen så retsafgiften som værende prohibitivt høj.

Forhåbentlig vil den maksimumsgrænse, der nu er sat på 4.000 kr. for sager i første instans, medvirke til, at alle borgere, som mener, at der er behov for at få prøvet en myndighedsudøvelse, nu vil benytte sig af det. Jeg synes, det er meget vigtigt i et retssamfund, at det ikke er ens pengepung, der afgør, om man kan få sikkerhed for, at man har fået en korrekt behandling af det offentlige.

Endelig synes jeg også, det er værd at fremhæve, at det forhold, der er mellem den afgift, man erlægger ved sagsanlægget, og den afgift, man erlægger ved domsforhandlingen, flytter vi på, så man ikke erlægges så stor en sum allerede ved sagsanlæg, men at der altså er en mulighed for, at man kan forliges og ikke af den grund i hvert fald vil miste en stor del af de penge, som man giver staten i den anledning.

Alt i alt er det her jo et forslag, som har det gode formål, at vi skal have lettet adgangen til domstolene, og jeg er meget glad for, at alle Folketingets partier bakker så varmt op om forslaget. Jeg må nok også sige, at det havde jeg sådan set et eller andet sted også håbet på at de ville.

Fru Line Barfod havde så også et par spørgsmåls, som skulle forfølges under udvalgsbehand-

lingen, og det havde fru Elisabeth Arnold også. Dem besvarer vi naturligvis meget gerne.

Kl. 21.10

Jeg er glad for at stå her i dag og sige, at det er et enigt Folketing, som bakker op om, at vi letter adgangen til domstolene.

Hermed sluttede forhandlingen, og lovforslaget overgik derefter til anden behandling.

Afstemning

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse, betragter jeg det som vedtaget. (*Ophold*). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

11) Første behandling af lovforslag nr. L 113: Forslag til lov om ændring af lov om social service og ligningsloven. (Frit valg af ledsager m.v.)

Af socialministeren (Eva Kjer Hansen).
(Fremsat 17/11 2004).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Charlotte Antonsen (V):

Da Venstres ordfører, hr. Hans Andersen, desværre ikke kan være til stede, skal jeg læse Venstres ordførertale:

Dette lovforslag lægger op til at udvide det frie valg til også at gælde ledsageordningen. Personer, der er berettiget til en ledsageordning, skal have mulighed for selv at vælge deres ledsagere, men kommunen skal fortsat være forpligtet til at stille ledsagere til rådighed.

I Venstre ser vi dette som et naturligt skridt i retning af mere frit valg, og forslaget her kan være med til at gøre ledsageordningen mere fleksibel.

Det ligger jo netop i intentionerne bag ledsageordningen, at brugeren har mulighed for at deltage i selvvalgte aktiviteter uden altid at skulle være afhængig af hjælp fra familie og venner.